

Gewapende vrede in de bank van de krijgshier

Hoge trapgevels markeren op de hoek van de Broerenstraat en de Koningstraat in Arnhem het robuuste bastion van de Van Ranzow's Bank. Een boegbeeld van gewapende vrede is het, met tralies voor de ramen die gespuis dat het op andermans geld heeft voorzien zouden moeten tegenhouden.

De oprichter van de bank, de in 1794 in Kleef geboren L.G.K.H. graaf van Ranzow, had ook iets met wapens. Als jongeman ging hij in dienst bij de Franse Nationale Garde en maakte met Napoleon de 'campagnes' van 1812 en 1813 mee. Hij vocht in de veldslagen bij Halle, Lützwitz, Bautzen, Leipzig, Hanau, Montray en Trois. Een bajonetsteek van een vijand maakte een einde aan zijn zegetochten. In 1814 verliet hij het Franse leger, gedecoreerd met het Legioen van Eer. Nadien streek hij in Arnhem neer, om het wat rustiger aan te doen. Hij bleef wel in krijgsdienst en diende in de Gelderse hoofdstad als eerste luitenant van de eerste afdeling Kurassiers onder majoor Reno. In 1822, na zijn huwelijk met douairière van Haersolte van der Burch, verruilde hij de krijgsdienst voor het beheren van grote sommen geld. Als rijksbetaal- en rentmeester der kroondomeinen richtte hij een bank op. Tot 1866 stond deze nog op het St. Walburgisplein, later volgde een verhuizing naar de Koningstraat, op de hoek van wat toen nog de Kippenmarkt heette. Na het overlijden van Van Ranzow in 1866 werd de bank overgenomen door M.C. Wurfbain. Diens opvolgers, de zoons M.C. en L.H. Wurfbain, zetten de firma in 1916 om in een naamloze vennootschap met een kapitaal van 1,5 miljoen gulden. Zoveel geld vroeg

om iets anders als onderkomen dan het wat romantische herenhuis met slanke pijlers, onschuldig openstaande luiken in Italiaanse vakantiesferen en een poortje naar de parkeerplaats voor koetsen die de bank tot dan toe kenmerkten. In 1920 ging de slopershamer erin.

Het bouwkundig bureau J.D. Stok Wzn kwam met een nieuw ontwerp van het formaat vuistslag, met een knipoog naar de trapgevels uit de gouden eeuw. De directiekamer kwam op de hoek van de Koningstraat te liggen, pal achter de entree was plek ingeruimd voor wisselopers en ander voetvolk. De kluis zat achterin, in de flank van het toilet en de garderobe voor de dames van de balie. Het kelderplan bevatte een safe-deposit, couponkamers en nog wat ruimte voor de klanten. 's Nachts werd het geld in de gaten gehouden door een conciërge, die op de bovenste verdieping sliep.

Het zware gebouw links van de Van Ranzow's Bank aan de Broerenstraat straalt een soort gortdroge degeelijkheid uit. Het stamt uit de negentiende eeuw en is sinds 1984 verhuurd aan het Bureau voor Rechtshulp. De oude kluizen in het pand verraden dat ook hier vroeger gebankierd werd, mogelijk door de Twentsche Bank. Op den duur ging alles op in de ABN AMRO. Na het vertrek van die bank streek Vendex-dochter America Today met hippe kleding op de hoek van de Koningstraat neer. Al snel bleek dat het Arnhemse Fort Knox met bijpassende tralieramen ongeschikt was voor een winkel. Pogingen om de tralies weg te halen stuitten stevast op een volhardend 'nee' van de Welstandscommissie.

De nieuwste huurders, de uitbaters van de robuuste horecaketten Dudok, lieten zich er niet door afschrikken. Als een blok vielen ze voor het bastion omdat het 'precies lijkt te zijn gemaakt' voor hun concept van brasseries in imposante gebouwen. Na Den Haag en Rotterdam kwam Arnhem aan de beurt. De tralies bleven, maar er werd een bres geslagen in de muur aan de voorzijde tegenover de Grote Kerk. Een fraaie ingangspartij lokt sindsdien de mensen in drommen naar binnen, leden van het gemeentebestuur van Arnhem voorop. Hooguit vijftig meter lopen is het immers vanaf het stadhuis naar Dudok.